

Dożynkowe korowody i szaleństwa

Regionalne „Dożynki na Kurpiach”, na które 21 sierpnia Wójt Gminy Lelis, Gminny Ośrodek Kulturalno-Oświatowy oraz Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Kurpiowskiej „PUSZCZA” w Lelisie zaprosili mieszkańców Kurpiowszczyzny przejąć do historii jako impreza niezwykła. Takich tłumów, jak na finałowym koncercie zespołu Enej, jeszcze Lelis nie widział, a sprowadzona z Chorzel profesjonalna, festiwalowa scena zapewniała wszystkim doskonale warunki do prezentacji. Na placu przed remizą OSP i GOK-O przez cały dzień trwały dożynkowe korowody i występy, zaś na stoiskach można było nie tylko kupić coś dla ciała, ale i dla ducha. Nikomu nie zabrakło jada ani napitków. Swoje możliwości prezentowali miejscowi producenci wędlin (Teresa Stepnowska z Aleksandrowa i Teresa Szymczyk z Lelisa) i nalewek, a także artyści ludowi z sąsiednich gmin, którzy pokazywali jakie cuda można wytworzyć z bibuły, tacy jak Elżbieta Kasznia z Rozóg, Janina Krzyżewska z Lipnik i Marta Krukowska z Kruków w gm. Olszewo Borki. W tym otoczeniu swoje usługi i zalety zachwalali reprezentanci WSAP, Wojska Polskiego i KRUS, a także MODR, który wystawił pokazową prezentację plonów rolnych. Można było kupić jeszcze ciepłe wyroby kowalskie, a także świe-

zutkie miody z pasiek rodziny Niedźwiedzkich z Olszewa Borek, znanych na Kurpiach pszczelarzy. Dużym zainteresowaniem cieszyła się monografia „Lelis i okolice”, którą sprzedawały panie bibliotekarki, a autor dr Jerzy Kijowski wpisywał autografy. Nie zabrakło konkursu dla rowerzystów, który zorganizował WORD, a w który rower wygrał Piotr Wójcik z Ostrołęki. Jednym słowem były to wspaniałe dożynki, w których nie tylko pogoda dopisała, ale także dopisały humory wykonawców i uczestników.

Zaczął się uroczystej Mszy św. w intencji rolników, która odprawiono w kościele parafialnym w Lelisie. Po mszy barwny korowód z wieńcami dożynkowymi przeszedł pod scenę ustawioną obok OSP, by tam wysłuchać powitania i życzeń dla rolników wygłoszonych przez Stefana Prusika, zastępującego tego dnia nieobecnego z powodów rodzinnych wójta Stanisława Subdę oraz dożynkowych gości, wiceministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Tadeusza Nalewajka, posła Andrzeja Kani, radnych Sejmiku Mazowieckiego Mariana Krupińskiego i Stanisława Rybskiego, a także kandydatów w nadchodzących wyborach.

c.d. str. 5

W numerze:

Z życia samorządu s. 2; wykonanie budżetu gminy w I półroczu s. 3; gmina przeciwko przemocy w rodzinie s. 4; oświata w gminie, Szkoła Podstawowa w Białobielu s. 6; Złote 10 Gminy Lelis s. 7; Lelis i okolice okiem historyka s. 8; GOK-O w badaniach gwaroznawczych s. 10; sport w gminie s. 11; Informacje, przypomnienia, porady, s. 12.

X sesja Rady Gminy odbyła się 10 sierpnia w lokalu Urzędu Gminy w Lelisie. Po otwarciu sesji przez Jana Mrozka, przewodniczącego Rady Gminnej, radni przystąpili do podejmowania uchwał niezbędnych głównie z powodu zmian warunków technicznych i finansowych w stosunku do przyjętych poprzednio ustaleń. Właśnie dlatego

trzeba było podjąć uchwałę zmieniającą uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Lelis na lata 2011-2016 oraz w sprawie zmian w budżecie gminy Lelis na rok 2011. Jak wyjaśniła skarbnik gminy Bogusława Parzych, zmianie uległa rata długoterminowej pożyczki i trzeba to uwzględnić,

a także trzeba uwzględnić zmiany, jakie nastąpiły w rozliczeniach wpływów do budżetu gminy oraz nowych zadań finansów gminy. Zmiany te spowodowały konieczność uwzględnienia podwyżki dla nauczycieli, co jeszcze w tym roku będzie kosztować Gminę 147 tys. zł oraz dla kierowcy OSP, czyli kolejne 5,5 tys. zł a także skutki decyzji o zwiększeniu wysokości diet dla radnych i dla sołtysów do stawki wynikającej z ramowych przepisów, które wyniosą 25 tys. zł.

Bez uwag przyjęto uchwały dotyczące zasięgnięcia od komendanta wojewódzkiego Policji informacji o kandydatach na ławników, udostępniania placu zabaw mieszkańcom wsi Dąbrówka (po wybudowaniu na placu przy szkole), a także zmieniającą uchwałę w sprawie zatwierdzenia „Planu Odnowienia Miejscowości Obierwia”, poprzez wpisanie do długoterminowego planu inwestycyjnego wsi takich przedsięwzięć, jak budowa boiska wielofunkcyjnego „Orlik”, ścieżki rowerowej, termomodernizacji Zespołu Szkół (choć obecnie nie ma na to środków). Jednocześnie podjęto także uchwałę zmieniającą uchwałę w sprawie zaciągnięcia długoterminowej pożyczki z WFOŚiGW na rekultywację składowiska odpadów w Gibalce, a także zmieniającą uchwałę w sprawie zasad przyznawania i wysokości diet dla radnych Rady Gminy oraz zasad na jakich przewodniczącym organów wykonawczych jednostek pomocniczych Gminy Lelis będzie przysługiwała dieta. Z poprzedniej uchwały wykreślono par. 2, który mówił, że dieta obejmuje również zwrot kosztów podróży służbowych, co oprotostował w swojej opinii Wojewoda Mazowiecki Jacek Kozłowski. Radni dofinansowali kwotą 9 tys. zł koszt nowych urządzeń oświetleniowych dla OSP w Lelisie, uzupełniając w ten sposób dotację 6 tys. zł, które przekazała straży budżet województwa. Z budżetu gminy na konto Państwowej Straży Pożarnej trafi także 10 tys. zł przeznaczonych na dofinansowanie zakupu samochodu ratownictwa chemiczno-ekologicznego.

W sprawach różnych przewodniczący Jan Mrozek przedstawił pismo regionalnej Izby Obrachunkowej o wszyciu postępowania nadzorczego w sprawie zmian w budżecie gminy, jakich dokonano na sesji 9 czerwca br w uchwale dotyczącej sposobów rozliczania funduszu sołeckiego, w związku z planami zakupu działki na plac zabaw przy szkole w Olszewce. Radni jednogłośnie podtrzymali swoją poprzednią uchwałę, co spowoduje jej unieważnienie z mocy prawa, a nie na podstawie własnej decyzji Rady.

Następnie radni i sołtysi zgłosili swoje wolne wnioski dotyczące: wycinki dwóch drzew przy szkole w Durlasach, budowy przepustu przy mostku w Długim Kącie, odszkodowania dla p.p. Kaczyńskich z Gąsek po wichurze jaka przeszła nad ich gospodarstwem, prac związanych z kanalizacją w Łęgu Przedmiejskim i inne. Odpowiedzi udzielił wójt Stanisław Subda, który podkreślił, że sprawy inwestycyjne zostaną przekazane do realizacji odpowiednim służbom, a co do odszkodowania to jedyną formą pomocy gminy poszkodowanym w wyniku wichury może być zapomoga socjalna. Wynika to z tego, że na terenie gminy nie został ogłoszony przez wojewodę stan klęski żywiołowej i wojewoda nie uruchomił odpowiednich funduszy na odszkodowania.

tekst i fot. Antoni Kustusz

UCHWAŁA Nr X/59/2011 RADY GMINY LELIS z dnia 10 sierpnia 2011 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie zaciągnięcia długoterminowej pożyczki

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 9 lit. c oraz art. 58 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.), art.89 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1.

W uchwale Nr VIII/38/2011 Rady Gminy Lelis z dnia 31 maja 2011 r. w sprawie zaciągnięcia długoterminowej pożyczki § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. 1. Postanawia się zaciągnąć pożyczkę długoterminową z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w wysokości 168.600 zł (słownie: sto sześćdziesiąt osiem tysięcy sześćset zł.) na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu Gminy w związku z realizacją zadania pod nazwą „Techniczny sposób zamknięcia i rekultywacji składowiska odpadów in-

nych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Gibalka, gm. Lelis, pow. ostrołęcki,„

2. Pożyczka zostanie zaciągnięta w dwóch transzach: w 2011 r. - 82.500 zł i w 2012 r. - 86.100 zł.

3. Pożyczka zostanie spłacona z dochodów własnych - podatek rolny w latach 2012 - 2015”.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UCHWAŁA INTENCYJNA NR X/57/2011 RADY GMINY LELIS z dnia 10 sierpnia 2011 r.

w sprawie udostępniania placu zabaw mieszkańcom

Na podstawie art. 18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1.

W związku z zamiarem budowy placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Dąbrówce w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, Rada Gminy Lelis zobowiązuje dyrektora Szkoły Podstawowej w Dąbrówce do udostępniania placu zabaw mieszkańcom po godzinach zajęć szkolnych, po wybudowaniu tego placu zabaw.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Gminy
Jan Mrozek

WYKONANIE BUDŻETU GMINY ZA I PÓŁROCZE 2011r.

Dochody budżetu:

Dochody budżetu Gminy zaplanowano na rok 2011 na poziomie 29.540.467 zł (po zmianach), zaś wykonanie za I półrocze b.r. wynosi 14.153.271 zł, tj. 48 proc., z tego:

- Subwencja oświatowa - zaplanowano 7.811.275 zł, wykonanie 4.806.936zł, tj. 62 proc.,
- Subwencja wyrównawcza - zaplanowano 4.183.591 zł, wykonano 2.091.798 zł, tj. 50 proc.,
- Subwencja równoważąca - zaplanowano 525.418 zł, wykonano 262.710 zł, tj.50 proc.,
- Podatki od firm i podmiotów gospodarczych – zaplanowano 2.214,270 zł, wykonano 1.329.582 zł, tj.60,5 proc.,

Obierwia

Lelisz

- Dotacja na zadania zlecone administracji rządowej - zaplanowano 3.691.182 zł, wykonano 1.854.700 zł, tj.50,2 proc.,
- Podatki od ludności (wplacane bezpośrednio do Urzędu Gminy i u sołtysów, czyli podatek rolny, od nieruchomości, leśny i środków transportu), - zaplanowano 912.000zł, wykonano 552.442 zł, tj.61 proc.,
- Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (podatek dochodowy od osób fizycznych) - zaplanowano 1.788.369 zł, wykonano 766.546 zł, tj.43 proc..

Wydatki budżetu

Wydatki budżetu ogółem ustalono na poziomie 32.594.349 zł, a wydatkowano w wysokości 10.300.423 zł, tj. 31,6 proc., z tego:

- Oświata – zaplanowano kwotę 14.291.432 zł, a wydatkowano 5.665.684 zł, tj. 40 proc.,
- Na opiekę społeczną - zaplanowano 4.153.126 zł, wykonano 1.949.903 zł, tj. 47 proc.,
- Na transport w tym drogownictwo – zaplanowano 5.922.125 zł, wykonano 245.189 zł. tj. 4,4 proc.,
- Na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego – zaplanowano 890.109 zł, wykonano 266.761 zł, tj.30 proc.,
- Na administrację publiczną, w tym na Radę Gminy, spis rolny oraz promocję - zaplanowano 1.969.237 zł, wykonano 837,649 zł, tj.43 proc.,
- Na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska - zaplanowano 4.245.560 zł, wykonano 979.102 zł, tj.23 proc..

Ogólnie wydatki budżetu są wykonane nieco niżej, niż przewidywał plan na I półrocze, ale jest to rezultatem tego, że większość inwestycji jest realizowanych w I półroczu, przez co płatności wystąpią w drugiej połowie roku.

Stan realizacji ważniejszych zaplanowanych inwestycji:

1. Przebudowa dróg gminnych zaplanowanych w roku bieżącym i rozpoczęta przez firmę „Ostrada” z Ostrołęki będzie zakończona II połowie roku,
2. Przebudowa boisk sportowych w Lelisz jest kontynuowana i zostanie zakończona pod koniec bieżącego roku,
3. Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Białobielu jest zaawansowana w około 50 proc.,
4. Termomodernizacji budynku Szkoły Podstawowej w Obierwi nie będziemy obecnie wykonywać, ponieważ nie otrzymaliśmy dofinansowania wniosku złożonego do funduszy unijnych,
5. Budowa kanalizacji sanitarnej w Białobielu, Siemnosze, Łęgu Przedmiejskim i Łęgu Starościńskim-Walery dobiega końca. Termin odbioru technicznego przewidujemy na koniec września bieżącego roku,
6. Ogłoszony został przetarg na budowę oświetlenia ulicznego w Nasiadkach oraz w Białobielu,
7. Realizowana jest budowa i remonty dróg żwirowych,
8. Wykonana jest dokumentacja na rozbudowę oczyszczalni ścieków w Lelisz,
9. Rozpoczęto budowę zespołu boisk „Orlik” przy Zespole Szkół w Obierwi. Prace wykonuje firma „Gardenia” z Warszawy. Koszt to 1mln 92 tysiące złotych . Zakończenie prac planowane jest do końca br.

Sporządził: Stanisław Subda
Wójt Gminy
Fot. Antoni Kustusz

Pracuj i żyj bezpiecznie

X sesję Rady Gminy, która odbyła się 10 sierpnia w lokalu Urzędu Gminy w Lelisz poprzedziło wręczenie nagród w konkursie Oddziału Terenowego KRUS dla sołtysów. Konkurs o tematyce bezpieczeństwa i higieny pracy na wsi oraz ekologii

wygrał Rafał Szczepanek z Szafarni i on będzie reprezentować gminę na konkursie powiatowym. Drugie miejsce zajął Jan Laskowski z Szafarczysk, a trzecie Zofia Deptuła, sołtys wsi Gąski. (ak)

Fot. Antoni Kustusz

Wichura zmieniła im życie

Wichura, jaka przeszła 21 lipca nad lasem w okolicach Gąsk powaliła wiele drzew, które pękały jak zapalki. Całą noc strażacy usuwali drzewa tarasujące drogi. Ich pomoc okazała się także niezbędna w gospodarstwie p.p. Kaczyńskich w Gąskach, gdzie huragan porwał dach domu i porzucił go po obejściu. Zniszczeniu uległ stojący obok domu samochód. Całą rodzinę czeka teraz wielka praca nad odbudową obejścia. (ak)

Fot. Antoni Kustusz

Gmina przeciw przemocy w rodzinie

Przemocą domową możemy nazwać każdą sytuację, w której jeden z członków rodziny chce zdominować pozostałych. Jego działanie może mieć charakter fizyczny, psychiczny, seksualny, bądź ekonomiczny. Takie zachowanie jest przestępstwem. W polskim prawie jest ono ścigane z urzędu, co oznacza, że ofiara nie musi zgłaszać swojego problemu, a policja zobowiązana jest do ścigania, jeżeli tylko zachodzi uzasadnione podejrzenie, że doszło do zastosowania przemocy.

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyka rodziny o różnym statusie społecznym, rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Mimo więc, że w relacjach międzyludzkich istniała ona do zawsze, to o przemocy w rodzinie mówiono dotąd niewiele. A przemoc taka może prowadzić do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń.

Przemoc domowa to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody. Zjawisko przemocy w rodzinie definiuje art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Przemoc w rodzinie – należy przez to rozumieć **jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1 ustawy, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.**

Celem przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym powstał „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy

w Rodzinie w Gminie Lelis na lata 2011 - 2016”, który został przyjęty na sesji Rady Gminy 25 lutego br.

Jakie możemy wyróżnić rodzaje przemocy?

• **przemoc fizyczna** – jest to wszelkiego rodzaju bezpośrednie działanie z użyciem siły, którego rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie np. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp.

• **przemoc psychiczna** – jest to działanie prowadzące do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby np.: wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągłe krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów, stosowanie gróźb, szantażowanie, ograniczanie snu i pożywienia, karanie przez odmowę uczuć, itp.

• **przemoc seksualna** – jest wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy np. wymuszanie pożyścia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sporadyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.

• **Przemoc ekonomiczna** – jest to działanie mające na celu całkowite uzależnienie finansowe ofiary od sprawcy np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka, itp.

Jakie mogą być skutki przemocy w rodzinie?

W dostępnej literaturze fachowej, jak i w praktyce, z którą mamy do czynienia także na terenie gminy, możemy stwierdzić, że skutki przemocy w rodzinie mogą być bardzo różne. Mogą to być skutki fizyczne, skutki psychiczne, które są odleglejsze, trwalsze, np. poprzez różnorodne mechanizmy obronne, może to być regresja, a więc sięganie po płacz, ucieczkę, krzyk, może to być agresja, gdy dziecko dotknięte przemocą bije, kopie, wyzywa, pluje. Taka agresja jest formą rozładowania napięcia. Mogą także wystąpić zaburzenia nerwicowe – najpierw neurologiczne, potem nerwicowe, np. zaburzenia snu, moczenie nocne, itd. W każdym przypadku trwałymi skutkami przemocy jest uzależnienie od agresora, zaburzenie procesu socjalizacji i odwrócenie roli.

Wymienione wyżej skutki przemocy są tylko nielicznymi, które mogą występować. Przemoc domowa nie zawsze jest łatwa do rozpoznania. Może być zarów-

no skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie.

Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są realizowane przez organ administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.), lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, ze zm.).

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania pomocy w rodzinie, w tym:

1. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
4. Działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
5. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Celem głównym programu gminnego jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Aby zrealizować tak nakreślony cel, w gminnym programie określono zadania w zakresie podniesienia poziomu wiedzy i świadomości w społeczności gminy dotyczącej przemocy domowej, zadania w zakresie udzielenia pomocy zmierzającej do przerwania przemocy w rodzinie oraz zmniejszania negatywnych następstw występowania przemocy u ofiar i świadków przemocy, w tym także przerwania przemocy przez sprawcę oraz zadania w zakresie podniesienia poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Nad realizacją założeń gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie będzie czuwać powołany zarządzeniem Wójta Gminy Stanisława Subdy Zespół Interdyscyplinarny, którego zadaniem będzie także koordynacja i współdziałanie ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej. Źródłem finansowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Lelis będą środki finansowe wydzielone z budżetu gminy.

Oprac. Danuta Piersa

Co dobre to z naszej Gminy

Po mazowieckich laurach za tradycyjne wyroby kulinarne, które otrzymali mieszkańcy naszej gminy Teresa Szymczyk i Henryk Kulesza, tym razem dobrych wieści przysporzyła nam Teresa Stepnowska z Aleksandrowa. Jak się dowiedzieliśmy w Hotelu Swing w Krakowie odbyła się 12 lipca druga certyfikacja produktów zgłoszonych do udziału w ogólnopolskim programie promocyjnym „Docęń polskie”. Program ten realizowany jest pod patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a jego celem jest szeroka promocja oraz wsparcie medialne naszych rodzimych wyrobów i ich producentów.

W tegorocznej edycji programu certyfikującego firma wędliniarska Teresy Stepnowskiej „U Tereski” z Aleksandrowa zgłosiła swoje produkty do

oceny przez Lożę Ekspertów i uzyskała krajowy sukces. Wszystkie produkty firmy z naszej gminy zostały bardzo wysoko ocenione. Do przyznania znaku „Docęń polskie” zostały wytypowane przez ekspertów, jako wyroby produkowane metodami tradycyjnymi, bez konserwantów i dodatków, wędzone świeżo ściętym drzewem olszowym: boczek, kielbasa cienka, kielbasa gruba, ogonówka, polędwica, salceson, szynka z łopatki i szynka z szynki. Ostatecznie uhonorowana certyfikatem została kielbasa cienka oraz salceson. Dodatkowo salceson z Aleksandrowa został wyróżniony znakiem „TOP PRODUKT”, a jest to wyróżnienie dla produktów posiadających szczególne walory jakościowe. (ak)

Fot. Antoni Kustusz

Dożynkowy bochen chleba przygotowany przez gospodarzy dożynek powiatowych Anetę i Jarosława Kaczmarczyków z gm. Łyse oraz dożynek gminnych Monikę Krystian i Jerzego Dawida z Długiego Kątu przyjęli jako starostowie dożynek Stefan Prusik oraz Zofia Deptuła z Gąsek. W tym czasie, gdy goście i uczestnicy dożynkowego widowiska kosztowali chleba z tegorocznych zbiorów na scenie Nowe latko z GOK-O prezentowało tradycyjne obrzędy dożynkowe, a zespoły folklorystyczne z sąsiednich gmin czarowały wszystkich pieśniami i tańcami ludowymi. Wielki aplauz spotkał występ Kurpiowskiej Orkiestry pod dyrekcją Jana Kani z bardzo utalentowaną solistką Mariolą Ogniewską w repertuarze pieśni kurpiowskich. Dobry humor poprawił wszystkim występ kabaretu „Pirania”, a także koncerty zespołów, uczestników Przeglądu Amatorskich Zespołów Muzycznych, w którym uczestniczyły zespoły: Komitywa, Redlight, Vertim, Impuls i Mamzel.

Dożynkowe wieńce do oceny przez komisję organizatorów konkursu o nagrodę Starosty Ostrołęckiego Stanisława Kubła, zaprezentowały: GOK-O Lelis, gmina Goworowo, gmina Łyse, Dylewo z gm. Kadzidło, gmina Baranowo, Klub Seniora z Klonu w gm. Rozogi oraz sołectwa gm. Lelis: Durlasy, Gąski, Gnaty, Obierwia i Szafarnia. Po ocenie za najładniejszy uznano wieńiec z gm. Goworowo, przygotowany przez Krystynę Mawnoską. Drugie miejsce przyznano wieńcom z gm. Łyse i z Gnatów, a pozostałe otrzymały wyróżnienia. Nagrody wręczyli starosta Stanisław Kubel i przewodniczący Rady Gminy Jan Mrozek.

Na dożynkowej scenie podsumowano także letnią rywalizację piłkarskich drużyn LZS (piszemy o tym na str. 11), a przede wszystkim mogli występować zaproszeni artyści z zespołów amatorskich oraz gwiazdy z zespołu Enej. To co działo się przed tym koncertem na drogach wokół Lelisa zaskoczyło wszystkich. Korek zaczynał się aż od Łodzi. Po scenę i wokół GOK-O przybyło kilka tysięcy

fanek i fanów. Artyści dostosowali się do tego nastroju i dali wspaniały koncert, który na pewno przejdzie do historii ich występów w Polsce. Bawiono się do późnej nocy, a rozładowywanie dro-

gowych korków trwało jeszcze długo po tym, jak ucihła dożynkowa scena.

**Antoni Kustusz,
Fot. Antoni Kustusz, Tomasz Szczubelek.**

Radosne wakacje w GOK-O

Postronnym obserwatorom, wydawać by się mogło, że w tym roku wakacje w Gminnym Ośrodku Kulturalno- Oświatowym w Lelisie minęły pod znakiem niekończącego się remontu. A jednak nie! Pracownicy GOK-O zdołali znaleźć czas nie tylko na prace remontowe, ale także udało im się zorganizować wiele atrakcyjnych przedsięwzięć skierowanych do najmłodszych mieszkańców gminy.

Radosne wakacje w GOK-O rozpoczęły się wycieczką do stolicy, podczas której członkowie zespołu

„Nowe Latko” mogli zwiedzić niezwykle miejsce, jakim jest Centrum Nauki Kopernik. Dzieciom ogromnie podobały się kolorowe wystawy pełne zadziwiających maszyn i urządzeń. Odkrywały, poznawały i bawiły się jednocześnie ucząc, m. in. o tym, jak powstawał świat, skąd się bierze światło czy też jak funkcjonuje ludzki organizm. Po tej bogatej w atrakcje podróży w świat nauki nadszedł czas, aby odechnąć. Dlatego też następnym punktem programu było warszawskie zoo. Dzieci zobaczyły egzotyczne zwierzęta a także oceanarium oraz wystawę gadów. Początek wakacji był więc dla nich niezwykle udany, a dzieci wróciły do domów szczęśliwe i bogatsze o nowe doświadczenia.

Następnie podczas całych wakacji dzieci w wieku do lat 16, mogły przynosić do GOK-O zdjęcia swoich pupili. Pomimo wakacyjnego lenistwa zgłoszeń wpłynęło na tyle dużo,

że komisja będzie miała nie lada zadanie, aby wyłonić zwycięzcę. Ostateczny werdykt poznamy dopiero we wrześniu.

Nasi najmłodszy mieli również okazję dowiedzieć się, jak wygląda wicie tradycyjnego wieńca dożynkowego. Niczym mali odkrywcy zdołali dotrzeć do tajemnej wiedzy o tym, jak z sumiennie zbieranych plonów, krok po kroku, powstaje prawdziwe dzieło sztuki, będące uwieńczeniem całorocznej pracy rolnika.

Dzieci miały także swój udział w tegorocznych Dożynkach. Młodzi mieszkańcy Lelisa, Dąbrówki, Obierwi oraz Olszewki pilnie przygotowywali się do występu już na wiele dni przed uroczystością. Ciężkie próby, pod czujnym okiem instruktorów Jana Kani i Jarosława Kraski, zaowocowały udanym występem, który tłumnie zgromadzona na święcie plonów publiczność, nagrodziła gromkimi brawami.

A zatem tegoroczne wakacje można uznać za bardzo udane a wszystkich mieszkańców gminy zarówno tych młodszych, jak i troszkę starszych, już teraz zapraszamy do GOK-O w przyszłym roku. Obiecujemy, że nie będziecie się z nami nudzić!

**Tekst: Karolina Kielczewska,
Aldona Parzych
Fot. archiwum**

Oświata w Gminie: Szkoła Podstawowa w Białobielu

„Życie ludzkie to jakby olbrzymie zawody sportowe, których jesteśmy zarówno uczestnikami, jak i widzami.”

Antoni Golubiew

SKOŁA W BIAŁOBIELI SPORTEM STOI, dlatego zaczynamy już od najmłodszych lat. W maju na boisku szkolnym odbyła się II Olimpiada Sportowa Przedszkolaka pod hasłem „MAŁY OLIMPIJCZYK”, w której uczestniczyły dzieci z przedszkoli z Łęgu Przedmiejskiego, Łęgu Staro-

ścińskiego, Dąbrówki, Lelisa, Nasiadek i Białobielu. Celem imprezy była popularyzacja sportu i zdrowego trybu życia wśród najmłodszych oraz kształtowanie nawyków współzawodnictwa i sportowej rywalizacji w atmosferze wesołej zabawy. Mimo nie najlepszej pogody, młodzi sportowcy z wielkim zaangażowaniem uczestniczyli w zaplanowanych konkurencjach, dając z siebie wszystko. Na koniec ich sportowy wysiłek został uhonorowany pamiątkowymi dyplomami i nagrodami.

W tym roku po raz kolejny nasza szkoła włączyła się w akcję „Cała Polska Biega”. 18 maja biega-

liśmy wszyscy, poczynając od przedszkolaków, a kończąc na nauczycielach i rodzicach. Z wielkim zaangażowaniem pokonywaliśmy dystanse dostosowane do możliwości poszczególnych grup wiekowych. Cała Polska biegała już po raz siódmy. W tym roku został pobity rekord- w kraju zarejestrowano 616 biegów, o 5 więcej niż rok temu, a najbardziej rozbieganym województwem okazało się mazowieckie, w którym odbyło się aż 70 imprez o tym charakterze.

Do naszych największych sukcesów sportowych odniesionych w roku szkolnym 2010/2011 należą:

IV miejsce w finale powiatowym w czwórboju lekkoatletycznym. Zawody odbyły się na stadionie miejskim w Ostrołęce. Naszą szkołę reprezentowała drużyna dziewcząt w składzie: Magdalena Olszewska, Klaudia Chelstowska, Wiktoria Piersa, Paulina Witkowska, Anna Abramczyk, Marlena Ruszkowska.

II miejsce Magdaleny Olszewskiej w finale indywidualnych biegów przelajowych w ramach XIII Mazowieckich Igrzysk Młodzieży Szkolnej, które odbyły się w Ostrołęce na terenach plaży

miejskiej. W biegu o tytuł mistrzowski rywalizowało około 80 zawodniczek.

IV miejsce w mistrzostwach powiatu w koszykówce dziewcząt, które odbyły się w Kadzidle. Nasze reprezentantki walczyły z drużynami z Olszewo – Borek, Kadzidla, Chudka. W ostatnim meczu szczęście zdecydowanie dopisywało naszym rywalkom. W końcowych sekundach pozbawiły nas brązowego medalu.

III miejsce w powiatowych zawodach w unihokeju chłopców. Ich organizatorem był Zespół Szkół w Lelisie. W zawodach uczestniczyło 5 zespołów ze szkół w: Myszyncu, Nasiadkach, Kadzidle, Piskach i Białobielu. Nasza reprezentacja przegrała tylko mecz z SP Piski, mimo ogromnej determinacji i zaciętej walki.

III miejsce w turnieju piłki ręcznej dziewcząt organizowanym przez powiatowy grodzko-ziemski SZS. Turniej pod hasłem „Pierwszy krok w dorosły sport” został rozegrany w Kadzidle.

III miejsce w eliminacjach między-powiatowych w turnieju piłki nożnej chłopców o puchar Tymbarka - oficjalnych mistrzostwach Polski do lat 10.

W indywidualnych biegach z okazji Święta Konstytucji rozegranych w Nasiadkach nasi reprezentanci z kl. „0” – IV trzy razy stawali na podium:

I miejsce w kategorii dziewcząt klas drugich zajęła Oliwia Piersa, **I miejsce** w kategorii chłopców klas drugich zajął Sebastian Sęk, **III miejsce** w kategorii chłopców klas „0” przypadło w udziale Karolowi Gudelskiemu.

W indywidualnych biegach przelajowych o puchar Wójta Gminy Lelisa nasi uczniowie zajęli następujące lokaty:

I miejsce: Oliwia Piersa, klasa II, **II miejsce:** Magdalena Olszewska, klasa V, **III miejsce:** Wiktor Grzejka, klasa II

Zaszczytny tytuł **Najlepszego Sportowca Roku 2010/2011** w naszej szkole zdobyła utalentowana biegaczka Magdalena Olszewska. Przygodę z bieganiem rozpoczynała w zawodach gminnych, podczas szkolnych biegów przelajowych, gdzie dała się poznać jako bardzo ambitna, wytrzymała i utalentowana biegaczka. Po sukcesach na poziomie gminy Magdę dodatkowo trenuje trenerka Mariana

na Pędzich. Największym dotychczasowym sukcesem Magdy jest zajęcie IV miejsca w finale ogólnopolskich czwartków lekkoatletycznych w biegu na 300m, który odbył w dniach 11- 12 czerwca b.r. w Warszawie. W ubiegłym roku również startowała w finale tychże biegów, zajmując ósme miejsce w swojej kategorii wiekowej. Zawodniczka

z naszej szkoły bardzo dobrze zaprezentowała się w Igrzyskach Szkolnych w indywidualnych biegach przelajowych na 800 m. W finale województwa mazowieckiego, który odbył się w Ostrołęce, zajęła drugie miejsce.

Magdalena chętnie uczestniczy we wszystkich rozgrywkach, w których występuje nasza szkoła. Ze szkolną reprezentacją dziewcząt podczas Igrzysk Młodzieży Szkolnej zajęła IV miejsce w powiatowych zawodach w koszykówce oraz III miejsce w powiatowych zawodach w piłkę ręczną zorganizowanych przez SZS w ramach programu „Pierwszy krok w dorosły sport” w Kadzidle. Do innych osiągnięć Magdaleny należą:

I miejsce w międzypowiatowych biegach przelajowych na 800 m (Malkinia 2010 r.); **I miejsce** w Czwartkach Lekkoatletycznych, bieg na 300 m (Pułtusk 2010 r.); **II miejsce** w XXXI Półmaratonie Wiązowskim (Wiązowna 2011 r.); **I miejsce** w Otwartych Mistrzostwach Zrzeszenia LZS (Ostrołęka 2011 r.); **I miejsce** w Ostrowskich Ulicznych Biegach 3- Majowych (Ostrów Mazowiecka 2011r.); **I miejsce** w VIII Biegach Ireny Szewińskiej (Pułtusk 2011r.)

Jesteśmy przekonani, że Magda w dalszym ciągu będzie szlifować swój talent i zdobywać zasłużone laury. Życzymy jej wytrwałości w dążeniu do wyznaczonych celów, aby dalsza kariera sportowa rozwijała się na jak najwyższym poziomie.

Mamy nadzieję, że nasi młodzi sportowcy w przyszłości będą mogli osiągać jeszcze większe sukcesy, ponieważ przy naszej szkole powstaje wielofunkcyjne boisko o nawierzchni tartanowej. W jego skład będą wchodziły boiska: do siatkówki, piłki ręcznej, piłki nożnej, koszykówki oraz kort do tenisa ziemnego. Obok powstanie bieżnia z trzema torami oraz skocznia w dal. Z niecierpliwością czekamy na otwarcie.

Stan: 30.08.2011 r.

Redakcja szkolna
Fot: Archiwum szkoły, Antoni Kustusz

Złote dziesiątki Gminy Lelis

Za nami rok szkolny 2010/2011, w którym nasze szkolne społeczności odnotowały liczne sukcesy i dokonania. Były one zarówno rezultatem wspólnej, szkolnej pracy, jak też sukcesem indywidualnym, osiągniętym w wyniku własnych starań, często kosztem wielu wyrzeczeń i dużego wysiłku. Coraz częściej te osiągnięcia osobiste nazywamy kompetencjami, bo też stanowią one swoistą inwestycję w przyszłe możliwości zawodowej kariery, dają osobiste umiejętności, które zaowocują na studiach czy w pracy naukowej. Dlatego nasze Złote Dziesiątki traktujemy jako dobre zapowiedzi przyszłych sukcesów, jako potwierdzenie całorocznej pracy, jako uznanie dla uzyskanych wyników zarówno w nauce, jak i w zdobytych kompetencjach. Wszystkim, którzy znaleźli się w tegorocznej edycji Złotych Dziesiątek, a także ich nauczycielom, serdecznie gratulujemy i życzymy wymiernych sukcesów w kolejnym roku szkolnej pracy. Na jej rezultaty czekają nie tylko Wasi rodzice, ale także czeka cała nasza gminna wspólnota.

Wójt Gminy Stanisław Subda

Szkoła Podstawowa w Białobielu

1. Magdalena Olszewska, kl. V
2. Marlena Ruszkowska, kl. V
3. Marta Prusik, kl. VI
4. Martyna Pędzich, kl. IV
5. Karolina Piersa, kl. IV
6. Anna Abramczyk, kl. VI
7. Jakub Mączyński, kl. IV
8. Paweł Prusik, kl. IV
9. Paulina Witkowska, kl. VI
10. Patryk Murach, kl. V

Szkoła Podstawowa w Dąbrówce

1. Justyna Mąka, kl. VI
2. Katarzyna Ruszczyk, kl. VI
3. Paulina Ferenc, kl. VI
4. Dominika Szymczyk, kl. VI
5. Patrycja Ejzemberg, kl. V
6. Wiktoria Bubrowiecka, kl. V
7. Katarzyna Kaliszewska, kl. V
8. Daniel Prusiński, kl. V
9. Mateusz Puławski, kl. IV
10. Klaudia Puławska, kl. IV

Szkoła Podstawowa w Olszewce

1. Magdalena Ciuchta, kl. V
2. Anna Faustyna Duszak, kl. V
3. Karolina Dziegielewska, kl. V
4. Daniel Zamojski, kl. V
5. Piotr Mróz, kl. VI
6. Cezary Bałon, kl. VI
7. Justyna Mrozek, kl. V

8. Aleksandra Choroszevska, kl. V
9. Paulina Prusaczyk, kl. V
10. Natalia Sypniewska, kl. V

Szkoła Podstawowa w Nasiadkach

1. Klaudia Orzolek, kl. V
2. Alicja Cecylia Chojnowska, kl. IV
3. Hanna Pajka, kl. V
4. Karolina Prusaczyk, kl. IV
5. Iwona Traczewska, kl. IV
6. Jolanta Traczewska, kl. IV
7. Izabela Maja Parzych, kl. IV
8. Kamila Duszak, kl. III
9. Wiktoria Lutrzykowska, kl. II
10. Przemysław Duszak, kl. I

Szkoła Podstawowa w Lelisie

1. Marlena Dziurawiec, kl. VI b
2. Ewelina Kaliszewska, kl. IV
3. Monika Krystian, kl. V
4. Natalia Mąka Natalia, kl. VI a
5. Dominika Prachniak, kl. VI a
6. Julita Parzych, kl. IV
7. Aleksandra Wieremiejczyk, kl. IV
8. Edyta Kaliszewska, kl. VI b
9. Ewelina Choroszevska, kl. VI a
10. Daniel Krystian, kl. V

Szkoła Podstawowa w Łęgu Przedmiejskim

1. Katarzyna Duszak, kl. VI
2. Michał Kurpiewski, kl. VI
3. Magdalena Bakula, kl. V
4. Olga Katarzyna Olech, kl. V

5. Magdalena Kruczyk, kl. IV
6. Maja Dąbrowska, kl. IV
7. Jan Karczewski, kl. IV
8. Natalia Denkiewicz, kl. V
9. Karolina Karczewska, kl. VI
10. Daniel Kurgan, kl. IV

Szkoła Podstawowa w Łęgu Starościńskim

1. Mateusz Kowalczyk, kl. VI
2. Izabela Kowalczyk, kl. V
3. Milena Szymczyk, kl. VI
4. Krzysztof Rudzik, kl. IV
5. Damian Szczubek, kl. IV
6. Magdalena Podeszwa, kl. III
7. Konrad Kurpiewski, kl. VI
8. Sebastian Szczubek, kl. IV
9. Kacper Stańkiewicz, kl. IV
10. Wiktoria Nalewajk, kl. II

Szkoła Podstawowa w Obierwi

1. Dominika Suchecka, kl. VI
2. Arkadiusz Dawid, kl. IV
3. Anna Dębek, kl. VI
4. Kinga Lenda, kl. VI
5. Joanna Milena Baczevska, kl. VI
6. Radosław Dąbrowski, kl. VI
7. Gabriela Kozłowska, kl. VI
8. Milena Murach, kl. VI
9. Angelika Dziegielewska, kl. VI
10. Mariusz Lenkiewicz, kl. IV

Publiczne Gimnazjum w Lelisie

1. Karolina Chaberek, kl. III c

2. Marta Stenka, kl. III a
3. Maria Stenka, kl. III a
4. Natalia Parzych, kl. I a
5. Cezary Kaliszewski, kl. III c
6. Cezary Ejzemberg, kl. II a
7. Magdalena Mierzejewska, kl. II b
8. Beata Rydel, kl. I a
9. Klaudia Krystian, kl. I b
10. Milena Puławska, kl. III a

Publiczne Gimnazjum w Łęgu Przedm.

1. Julita Bednarczyk, kl. III a
2. Martyna Szymczyk, kl. I b
3. Rafał Laskowski, kl. III a
4. Agnieszka Kwiatkowska, kl. II a
5. Paweł Gorczyca, kl. III a
6. Mateusz Marzewski, kl. III a
7. Karolina Piekarska, kl. II a
8. Karolina Siernicka, kl. III b
9. Tomasz Kozłowski, kl. III a
10. Angelika Mrozek, kl. II a

Publiczne Gimnazjum w Obierwi

1. Katarzyna Duszak, kl. III
2. Mateusz Duszak, kl. II
3. Natalia Niedźwiecka, kl. III
4. Krzysztof Niedźwiecki, kl. II
5. Artur Prusaczyk, kl. I
6. Adam Duszak, kl. II
7. Karol Bałon, kl. II
8. Anita Wołosz, kl. III
9. Karina Kisiel, kl. I
10. Mateusz Wiśniewski, kl. I

Wyniki egzaminu zewnętrznego w gimnazjach i sprawdzianu w szkołach podstawowych w 2011 roku

Egzamin w gimnazjach:

a) część humanistyczna

lp.	Nazwa jednostki	Liczba uczniów	Średnia liczba punktów
1	Publiczne Gimnazjum w Lelisie	65	22,20
2	Publiczne Gimnazjum w Łęgu Przedmiejskim	51	20,30
3	Publiczne Gimnazjum w Obierwi	17	24,18
Średnia liczba punktów dla Gminy Lelis			21,70
Średnia liczba punktów			23,93

c) język angielski

lp.	Nazwa jednostki	Liczba uczniów	Średnia liczba punktów
1	Publiczne Gimnazjum w Lelisie	65	22,30
2	Publiczne Gimnazjum w Łęgu Przedmiejskim	51	22,10
3	Publiczne Gimnazjum w Obierwi	17	28,35
Średnia liczba punktów dla Gminy Lelis			23,01
Średnia liczba punktów			24,86

b) część matematyczna

lp.	Nazwa jednostki	Liczba uczniów	Średnia liczba punktów
1	Publiczne Gimnazjum w Lelisie	65	19,60
2	Publiczne Gimnazjum w Łęgu Przedmiejskim	51	20,90
3	Publiczne Gimnazjum w Obierwi	17	23,82
Średnia liczba punktów dla Gminy Lelis			20,62
Średnia liczba punktów			22,95

Sprawdzian w szkołach podstawowych

lp.	Nazwa jednostki	Liczba uczniów	Średnia liczba punktów
1	Szkoła Podstawowa w Białobielu	16	25,30
2	Szkoła Podstawowa w Dąbrówce	8	16,50
3	Szkoła Podstawowa w Lelisie	32	21,50
4	Szkoła Podstawowa w Łęgu Przedmiejskim	22	21,91
5	Szkoła Podstawowa w Łęgu Starościńskim	8	23,50
6	Szkoła Podstawowa w Nasiadkach	12	20,00
7	Szkoła Podstawowa w Obierwi	14	28,86
8	Szkoła Podstawowa w Olszewce	4	28,30
Średnia liczba punktów dla Gminy Lelis			22,86
Średnia liczba punktów			22,79

Lelis i okolice okiem historyka

*Prastare dzieje Narew pamięta
I o nich gwarzy cichymi słowy...*

Tak oto pięknie o ziemi leżącej nad Narwią i jej prawostronnymi dopływami Pisą, Szkwą, Rozogą i Omulwią pisała poetka Natalia Dzierżkówna. Pogwarzmy więc o dziejach terenów Zielonej Puszczy Kurpiowskiej, które tworzą dzisiejszą gminę Lelis.

Było to wiele, wiele - ponad 10 tysięcy lat temu. Podlodowcowe piaski porastały olbrzymie bory, przede wszystkim sosnowo-świerkowe z domieszką dębów, grabów, brzoź, osik, a w dolinach rzek - olch oraz licznych jałowców, leszczyn i jarzębiny. Bytowały tam stada grubego zwierzca; najpierw reniferów, potem żubrów, turów, niedźwiedzi oraz występujących i dzisiaj łosi, jeleni, saren i dzików, jak też występowała liczna populacja ptactwa leśnego, wodnego i błotnego. Tereny te zamieszkiwane były przez ludzi, którzy zajmowali się zbieractwem i myślistwem, prowadzących koczowniczy tryb życia. Ludzi ci znali już łuk, ogień oraz narzędzia z krzemienia, kości, rogów i drewna. Ślady ich pobytu odkryte zostały, m. in. w Łęgu Starościńskim, na Leśnej Górze, w Kozówkach, Kurpiewskich-Mięzejewie, Białej Górze i Celowiznie.

Nowożytnie dzieje terenów dzisiejszej gminy Lelis rozpoczęły się w XV w. od osadnictwa sezonowego. Przybywająca tu ludność zajmowała się myślistwem, bartnictwem, smolarstwem, rybactwem i rudnictwem. Najstarsze miejscowości wymienione w dokumentach archiwalnych to: Szkwą, gdzie powstał książęcy dwór myśliwski oraz Ruda Olszewska (dzisiaj Olszewka) i Ruda Lelis (dzisiaj Lelis) gdzie funkcjonowały kuźnice produkujące i obrabiające żelazo z rudy darniowej.

Szczególną rolę w Puszczy zwaną Zagajnicą Szkwańska odgrywało bartnictwo. Kopany i obrabiany był także bursztyn. W drugiej połowie XVI w. rozwinęła się stała akcja osadnicza, głównie z Mazowsza i Prus. To wówczas powstawały nowe wsie - Siedliska, Nasiadki, Długi Kąt, Kurpiewskie, Oberwa (dziś Obierwa), Durlasy (Durlasy) i Łodziska. Ich mieszkańcy uczestniczyli w walkach w zbrojku Ojczyzny, m. in. w „potopie szwedzkim”, wojnie północnej, konfederacji barskiej i w Powstaniu Kościuszkowskim.

Po rozbiorach nastąpił upadek tzw. przemysłów leśnych (bartnictwo, myślistwo, rudnictwo, smolarstwo), a rozwijać zaczęło się rolnictwo, które jednak na tych terenach znajdowało się w trudnej sytuacji, choćby ze względu na słabą jakość gleb, niską kulturę rolną i niekorzystną strukturę ziemi. Coraz bardziej znaczącą rolę w gospodarce zaczęły więc odgrywać zajęcia pozarolnicze, np. tkactwo czy też stolarstwo. Trudne warunki życia i niska dochodowość rolnictwa spowodowały, że duże rozmiary osiągnęła tu emigracja zarobkowa zarówno stała, jak i sezonowa, tzw. „saksy”. Np. tylko w latach 1908-1912 z gminy Nasiadki wyemigrowało 1634 osoby.

Mieszkańcy Lelisa i okolic czynnie angażowali się w wojny i powstania toczące się na tym terenie. Dotyczyło to zarówno wojny francusko-rosyjskiej w 1807 r., jak również polsko-austriackiej w 1809 r., powstania listopadowego i styczniowego. Wszędzie uzyskali sobie duże uznanie z powodu swoich umiejętności strzeleckich i znajomości puszczańskich zasad.

Administracyjnie najniższą jednostką terytorialną były najpierw parafie, a potem gminy. Formalnie pierwszą siedzibą gminy na tym terenie były Tatary, następnie Nasiadki, a w jej skład wchodziło 23 wsi włościańskich: Brzozówka, Dąbrówka, Długi Kąt, Durlasy, Gibalka, Golancka, Grale, Jazgarka, Klimki, Krobica, Kurpiewskie, Lelis, Łęg Starościński, Nasiadki, Płoszyce, Przewrotna Góra, Rossosz, Siedliska, Sól, Szafarczyńska, Szkwą, Tatary i Todzia. Utworzone zostały szkoły początkowe w Nasiadkach, Obierwi i Szafarczykach.

Mieszkańcy należeli do parafii w Ostrołęce i Nowogrodzie, a po 1740 r. również i do Kadzidla. Pod koniec XVIII w. wybudowana została w Dąbrówce kaplica, kilkadziesiąt lat później zamieszkała tu na stałe ksiądz, potem wybudowany został kościół i (w 1893 r.) erygowana parafia. Z Dąbrówką ściśle wiąże się legenda o cudownej barci i objawieniu Matki Boskiej na bartnej sosnie. Natomiast na początku XX stulecia rozwinęło się i trwało prawie pół wieku nowe wyznanie - maria-

wickie. Głównym jego ośrodkiem był Długi Kąt, gdzie zbudowany został drewniany kościół mariawicki.

W okresie międzywojennym gmina Nasiadki (od 1931 r. Durlasy), podobnie jak i cały powiat ostrołęcki należała do województwa białostockiego. W 1919 r. liczyła 5162 osoby i składała się z 31. wsi, kolonii i leśniczówek. Była to gmina typowo rolnicza. Praca na roli była bardzo ciężka, a przy tym mało wydajna, na co wpływ miał m. in. prymitywny sprzęt rolniczy. Ważną rolę w postępie rolniczym odegrała parcelacja gruntów, komasacja, likwidacja serwitutów i melioracja. O trudnej sytuacji gospodarczej wsi Lelis możemy się przekonać z informacji zawartej w łomżyńskiej gazecie „Życie i Praca” z 1926 r.: Wsie Lelis posiada ok 40 gospodarstw na piaskach i między błotami położonych. Życie ludności jest ciężkie. Gospodarze na 30 kilku morgach obszaru ornego gruntu mają 5-6 mórg, a ci co siedzą np. na 18 morgach ornego gruntu mają 3 morgi. Bydła mają po parę sztuk. Pastwiska są przeważnie mokre, choć diabłów w nich topić. Suchych pastwisk wieś nie ma. Pola piaszczyste, chaty ubogie. Gлина daleko i to parę łokci pod wierzchem w cienkich warstwach. Kamienie aż o 9 wiorst. Dawniej koło rzeczki Rozogi była stara „kuźnica” gdzie dobywano żelazo z rudy błotnej.

Pod względem politycznym była to gmina, podobnie jak i cała Kurpiowszczyzna, ze zdecydowaną przewagą narodowej demokracji. Działały również stronnictwa ludowe; Polskie Stronnictwo Ludowe „Wyzwolenie”, Stronnictwo Chłopskie i Chłopskie Stronnictwo Radykalne, a po 1931 r. także Stronnictwo Ludowe. Działał również Związek Puszczański.

Duży postęp dokonał się wówczas w szkolnictwie. Placówki szkolne istniały w 12 miejscowościach, w których pracowało 18 nauczycieli, a w roku szkolnym 1938/1939 uczyło się 1010 uczniów. Własne budynki posiadały jedynie szkoły w Szafarczykach, Olszewce, Obierwi, Białobielu i w Dąbrówce. Zorganizowana została również Państwowa Wędrowna Szkoła Rolnicza Żeńska w Lelisie z siedzibą w Nasiadkach, w której uczyło się 30 dziewcząt. Działały dwie biblioteki: w Olszewce i Obierwi oraz dwie straże pożarne - w Dąbrówce i Łęgu Przedmiejskim.

II wojna światowa rozpoczęła się w piątek 1 września, a już następnego dnia wojska niemieckie przeszły przez Myszyniec, Kadzidło, Dylewo doszły do terenów gminy Durlasy. To wtedy w starciu pod Łodziskami zginął ppor. Eugeniusz Czaplicki, nauczyciel LO w Ostrołęce. W walkach toczonych na różnych frontach polskiej wojny obronnej 1939 r. uczestniczyło wielu mieszkańców gminy, m. in. Józef Kołodziejczyk (Płoszyce), Czesław Kosek (Łęg Przedmiejski), Stanisław Prusaczyk, Aleksander Murach (Dąbrówka), Franciszek Świącki (Obierwa).

Nastąpiła ponura, noc okupacyjna. Tereny gminy włączone zostały do III Rzeszy. Trwały prześladowania i terror. Niektórzy trafili do obozów koncentracyjnych lub obozów pracy, z których kilka znajdowało się na terenie gminy (Durlasy, Kurpiewskie, Łodziska, Szwendrowy Most), inni trafili na przymusowe roboty. Wójtem gminy był Niemiec Otto Pac. Warunki życia były bardzo ciężkie. Wszystkie gospodarstwa obciążone były kontyngentami, po których oddaniu pozostawało do spożycia niewiele produktów żywnościowych. Szerzył się więc opór kierowany przede wszystkim przez Armię Krajową.

Wyzwolenie Lelisa spod okupacji nastąpiło 18 stycznia 1945 r. Po działaniach wojennych obszar gmi-

ny był bardzo zniszczony, co wynikało z faktu ponad 5-letniej okupacji, jak też pozostawiania tych terenów przez cztery miesiące na linii frontu. Przez kilka lat nadal jednak toczyła się tutaj wewnętrzna wojna między nową władzą a podziemiem.

Warunki życia i zniszczenia powojenne nie zachęcały do odbudowy i osiedlania się, dlatego znaczny wpływ na demografię i gospodarkę gminy miała akcja przesiedleńcza na tzw. Ziemię Odzyskaną, w której z terenu gminy wzięło udział około 1200 osób.

Pierwszym przewodniczącym Gminnej Rady Narodowej został Józef Kaczyński ps. „Jastrząb”, wójtem Stanisław Nieciecki, a po nim Franciszek Kraska ze Szky. 29 marca 1947 r. decyzją Powiatowej Rady Narodowej „Gminie Wiejskiej Durlasy z siedzibą w Lelisie nadano nazwę Gmina wiejska Lelis z siedzibą w Lelisie”. Ewenementem nie tylko dla powiatu, ale i województwa oraz kraju był fakt, iż spośród 18 radnych wszyscy byli członkami Stronnictwa Ludowego.

Najważniejsze problemy gminy w pierwszych latach powojennych to odbudowa zniszczonych gospodarstw, uruchomienie produkcji rolnej, zapewnienie powszechności szkolnictwa, opieki lekarskiej, elektryfikacja, budowa dróg i mostów i wiele, wiele innych. Mówiono o tym na kolejnych sesjach nowej rady.

W ciągu niecałego powojennego półwiecza miały miejsce w Polsce cztery reformy administracyjne, które „dotknęły” również i gminę Lelis. W 1950 r. zlikwidowano stanowiska wójtów starostów i wojewodów wprowadzając w ich miejsce przewodniczących prezydium rady narodowej. Pierwszym przewodniczącym Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Lelisie był Marian Staśkiewicz z Łodzisk. Z kolei w 1954 r. w miejsce gmin, utworzono gromady, których na terenie dawnej gminy Lelis było aż pięć (Antonie, Dąbrówka, Lelis, Olszewka i Siedliska). Stopniowo był jednak likwidowane a pozostała jedynie gromada w Lelisie. Długoletnim przewodniczącym Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Lelisie był Franciszek Piersa, który żyje obecnie w Nasiadkach, a po nim nieżyjący już Czesław Gawrych.

W 1973 r. miała miejsce kolejna reorganizacja. Zlikwidowano wówczas gromady i ponownie reaktywowano gminy. W powiecie ostrołęckim było ich 9, w tym gmina Lelis. Pierwszym przewodniczącym Gminnej Rady Narodowej został Henryk Puchalski z Długiego Kątu (od 9 grudnia 1973 r. Roman Wilga z Obierwi), naczelnikiem gminy Stanisław Jastrzębski, sekretarzem gminy Irena Chorażewicz (Truskowska). Od pierwszych dni funkcjonowania gmina Lelis wybijała się spośród innych. Rozpoczęły się liczne inwestycje, gminę odwiedzało wiele osób z najwyższych władz (Kazimierz Barcikowski, Stanisław Ciosek, Kazimierz Rokoszewski), odbywało się tu wiele imprez o zasięgu powiatowym i wojewódzkim, a nawet krajowym (np. dożynki). Kolejni naczelnicy gminy to: Jan Nabiałek (pełnomocnik wojewody ostrołęckiego), Ryszard Pawłowski, Jan Mrozek, Halina Bryska (pełniąc obowiązki) i Rafał Dymerski, sekretarze gminy: Halina Bryska, Hieronim Mizerek, Klementyna Gniazdowska, Aleksandra Gers, Halina Bryska, Halina Szymczyk.

Od reformy administracyjnej lat siedemdziesiątych nastąpił dynamiczny rozwój gminy. Realizowanych było wiele inwestycji, jak np. budowa Gminnego Ośrodka Kultury, stadionu, bazy Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”, Spółdzielni Kółek Rolniczych, budynków szkolnych, dróg, wodociągów, kanalizacji oraz budynków mieszkalnych i gospodarskich. Szczególne przyspieszenie nastąpiło po okresie transformacji ustrojowej tj. od 1990 r.

Obecnie kontynuowanych i podejmowanych jest wiele inwestycji (drogi, chodniki, szkoły, boiska, wodociągi, kanalizacja). Dobrze rozwija się kultura, szczególnie ludowa. Warto więc było ślęczyć w archiwach, studiować setki dokumentów, by następnie pisać monografię tak aktywnej i dynamicznie rozwijającej się gminy. Wszędzie spotykalem się wielką życzliwością i pomocą, za co serdecznie dziękuję.

Jerzy Kijowski
Fot. Antoni Kustusz

Dzieje Lelisa i okolic opisane

Wójt gminy Stanisław Subda oraz dr Jerzy Kijowski, autor monografii „Dzieje Lelisa i okolic” przedstawili 10 sierpnia w Zespole Szkół w Lelisie wyniki pracy naukowo-wydawniczej, dzięki której powstało dzieło uwieczniające materialną historię nie tylko gminy Lelis, ale także prawie całej Kurpiowszczyzny Puszczy Zielonej. Po wstępie wójta oraz referacie autora, który opisał w jakich okolicznościach prawie trzy lata zbierał materiały do monografii, swoją opinię jako recenzent wygłosił prof. dr hab. Janusz Gołota, prezes OTN im. A. Chętnika.

- Taka monografia to historyczne wydarzenie dla mieszkańców gminy, bowiem tworzy naukowe podstawy zrozumienia i opisanie tożsamości kulturowej i regionalnej mieszkającej tu społeczności. W tej książce przeglądamy się jak w lustrze tutejsze rodziny, mieszkańcy wsi i całej gminy, a także jej sąsiadów – powiedział prof. J. Gołota, gorąco zachęcając do studiowania monografii w trakcie szkolnych lekcji, a także w domu i w bibliotekach. Estetycznie wydana dzięki staraniom Agencji Informedia książka liczy 343 strony. Początkowo

w zamierzeniach gminy było wydanie tylko 200 – stronicowej pracy. W efekcie końcowym liczba stron sięgała ponad 400. Dlatego też trzeba było ją zmniejszyć.

- Niemożliwe jest opisanie wszystkich faktów i całej historii. Każdy ją widzi inaczej. Jedni dostrzegają konkretne dokonania materialne, budowle, drogi, a drudzy pamiętają ważne imprezy i wydarzenia – stwierdził autor monografii. - Trzeba było wybierać. Czy wybór był słuszny - państwo zdecydują – dodał dr J. Kijowski.

Na prezentację tego znaczącego dzieła przybyli liczni goście, którzy otrzymali pierwsze egzemplarze książki z dedykacją autora, a wśród nich poprzedni naczelnicy gminy Ryszard Pawłowski, Stanisław Jastrzębski i Rafał Dymerski, a także liczni goście, m.in. Wiesław Opęchowski - kierownik Delegatury Urzędu Wojewódzkiego, Marian Krupiński - radny Sejmiku Województwa Mazowieckiego, Mariusz Popielarz - kierownik Delegatury Urzędu Marszałkowskiego, Mirosław Grzyb - prezes Związku Kurpiów, Stanisław Grosfeld - proboszcz parafii w Dąbrowce, władze sąsiednich gmin, radni Gminy, bibliotekarze, dyrektorzy szkół, działacze kultury. Goście w trakcie prezentacji podzielili się swoimi wspomnieniami oraz wyrazili przekonanie, że wydanie monografii stanowi wielkie dokonanie gminy i będzie znaczącym wkładem do budowania naszej wspólnej wiedzy o historii Kurpiów.

Jak stwierdził wójt gminy Stanisław Subda, monografia „Dzieje Lelisa i okolic” została wydrukowana w nakładzie 1 tys. egzemplarzy i trafi do wszystkich bibliotek, by tam służyć do opracowania różnorodnych prac o dziejach naszej społeczności. Jeśli zajdzie taka potrzeba, gmina wyda kolejne wydanie.

Tekst i fot. Antoni Kustusz

Będą nowości w Gminnej Bibliotece

Gminna Biblioteka Publiczna w Lelisie otrzymała dotację finansową w kwocie 5 tysięcy złotych, którą przyznano w związku z realizacją programu Biblioteki Narodowej „Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek”. W wyniku tej dotacji nasza biblioteka może zakupić książki lub inne publikacje, np. wydawnictwa multimedialne, nutowe, kartograficzne, książki mówione, pisane alfabetem Brail’a (dla osób niewidomych), czy książki elektroniczne. Ze środków dotacji nie można natomiast kupować czasopism i gier komputerowych, filmów i nagrań muzycznych, dokumentów ikonograficznych, kolekcji historycznych pozyskiwanych od osób prywatnych lub innych instytucji, a także książek i innych dokumentów dostępnych na rynku antykwarycznym.

Wymieniona kwota zostanie przelana na konto biblioteki we wrześniu, a do końca listopada należy ją zrealizować. Tak więc pojawiła się nadzieja, że jeszcze w tym roku księgozbiór gminny wzbogaci się o wiele nowych, ciekawych pozycji i dlatego już teraz zapraszamy wszystkich czytelników do odwiedzania zarówno siedziby Gminnej Biblioteki Publicznej w Lelisie, jak i jej filii. Bibliotekarz zakupując książki bierze pod uwagę głównie zainteresowania czytelników, ale także wybiera książki wartościowe polecane przez pedagogów i wychowawców (szczególnie książki dla dzieci). Istnieje więc możliwość aby czytelnicy

mogli zasugerować nam tytuły książek do zakupu. Wystarczy na pocztę mailową wysłać swo-

je propozycje na adres: gbplelis@wp.pl . (BS)

Fot. archiwum

Gminny Ośrodek Kulturalno-Oświatowy w Lelisie jest samorządową instytucją kultury, której cele i zadania określa statut nadany przez Radę Gminy. Działalność placówki skupia się na realizacji wniosków podjętych przez Radę Gminy w Lelisie, zadaniach statutowych i potrzebach środowiska.

Priorytetowym zadaniem GOK-O jest ochrona

i kultuwanie dziedzictwa kulturowego Kurpiów, które ma na celu zachowanie, dokumentowanie i przekaz autentycznych wartości kultury tradycyjnej, ochronę twórczości ludowej, w tym unikalnych umiejętności, ich popularyzację w społeczeństwie, a także kształtowanie tożsamości lokalnej.

Kulturę materialną można ochronić poprzez gromadzenie różnorodnych eksponatów, przygotowanie i udostępnienie wystaw tematycznych, okolicznościowych czy stałych. Kulturę materialną ochroniliśmy tworząc Ośrodek Etnograficzny w Lelisie. W ostatnich latach, przy współpracy Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego zgromadzone w nim eksponaty zostały spisane i skatalogowane. Opracowano także scenariusze teraźniejszych i przyszłych wystaw.

Trudniej jest z zachowaniem kultury niematerialnej. Jedną z jej dziedzin jest przecież zachowanie gwary kurpiowskiej, a więc także prowadzenie badań gwaroznawczych. W praktyce nasuwa się problem liczne pytania: w jaki sposób zachować kulturę niematerialną? jakie wartości zachować?, jak to zrobić?, jaką przyjąć miarę?, jakimi metodami pracować?, kto to może zrobić?, a wreszcie kto ma to zrobić?. Pytań jest wiele i wszystkie one decydują o praktyce działania lelińskiego GOK-O.

Jak my to robimy jako placówka kultury?

Cele jakie sobie stawiamy w GOK-O są realizowane poprzez organizację imprez, przeglądów konkursowych, konferencji, wystaw, a więc różnorodnych wydarzeń, które to były okazją do ciekawych spotkań, wymiany doświadczeń, do pobudzania wyobraźni i snucia planów na przyszłość.

Na szczególną uwagę zasługują organizowane przez nas konferencje naukowe oraz trzy główne imprezy regionalne, z którymi kojarzona jest Gmina Lelis. Tymi imprezami są: Regionalny Przegląd Widowskich przedstawiających fragmenty z życia codziennego Kurpiów „Darcie pierza”, coroczne Dożynki na Kurpiach i Regionalny Przegląd Harmonistów i Skrzypków Ludowych „Kurpiowskie Granie”.

Impreza „Darcie Pierza” - początkowo ograniczała się do prezentacji jednego widowiska przedstawiającego fragment życia towarzyskiego dawnych Kurpiów i wystawianego przez członków zespołu folklorystycznego NOWE LAITKO, który działa przy Gminnym Ośrodku Kulturalno-Oświatowym w Lelisie. Wzbogacano ją przedstawieniem wyników badań nad gwarą kurpiowską, konkursem wiedzy o regionie, konkursem na napisanie gadki, wykładami zaproszonych naukowców.

Od pięciu lat „Darcie Pierza” przekształcono w

regionalny przegląd widowisk przedstawiających fragmenty z życia dawnych Kurpiów, który odbywa się dorocznie w tłusty czwartek. Uczestniczą w nim zespoły z całej Kurpiowszczyzny. Oto kilka tytułów widowisk, które w tym czasie przedstawiano: „Babcyne opozieści”, „Dziecięce jercowanie”, „Muzyka na Kurpsiach”, „Odpust w Mysiańcu”, „Jermark w Mysiańcu”, „Rozwód po kurpsiosku”, „Cudowne ozdrowienie”, „Krajanie kapusty”, „Zapusty”, „Wesele na Kurpsiach”, „Tam gdzie barć cudowna stała” i wiele innych.

W przedstawieniach pokazano lud kurpiowski jako lud wesoly, rozśpiewany, roztańczony, a zarazem bardzo wierzący oraz przywiązany do własnej Małej Ojczyzny.

Różnice gwarowe w obrębie jednej gwary.

Przygotowując widowisko do prezentacji, każdy musiał sięgnąć do źródła gwary i wydarzeń, o których opowiadano, czyli porozmawiać ze starszymi osobami i na podstawie tych rozmów napisać scenariusz. Dlatego podczas oglądania przedstawień można usłyszeć autentyczną gwara i zauważyć różnice jakie występują w zależności od okolic regionu. Np. zitojta, zitajta, do Mysiańca, do Myseńca, „póda”, „wezna”, „zrobzia” - „póde”, „wezne”, „zrobzie. Również w śpiewie słychać charakterystyczne akcentowanie pierwszej sylaby „ła” w okolicach Myszyńca, Wykrotu, Olszyn, Czarni. Natomiast okolicie gminy Łyse, Lelis, Baranowo, Kadzidło jest to „a” a w okolicach Turośli, Zalusu, Zbójnej - „ło”. („lach mój Boże”, „ach mój Boże”, „ło mój Boże”.

Konferencje naukowe

GOK-O w Lelisie, wspólnie z Ostrołęckim Towarzystwem Naukowym im. Adama Chętnika oraz Muzeum Kultury Kurpiowskiej i Miejską Biblioteką Publiczną w Ostrołęce podjął się organizacji konferencji naukowych poświęconych tradycjom różnych zajęć i zawodów na Kurpiach. Podczas tych konferencji, a było ich już pięć, obserwowaliśmy ogromną troskę o własną, lokalną tożsamość, wolę kultuowania regionalnych tradycji i zachowania wartości kultury ludowej. Mimo okresu transformacji obserwuje się wielką chęć podzielenia się wspomnieniami, umiejętnościami, zwłaszcza przez osoby starsze. Młodzi początkowo nieufni, także chętnie pomagają w odtwarzaniu dawnej przeszłości swojej wsi.

Pierwszą z nich była konferencja naukowa „**Jak to ze Inem było**”, która odbyła się 27 października 2005 r. i była połączona z pokazem etnograficznym kilku faz obróbki lnu. Uczestnikami konferencji byli mieszkańcy wsi, uczniowie szkół powiatu ostrołęckiego, łomżyńskiego, przasnyskiego, szczytnieńskiego oraz przedstawiciele placówek kultury i oświaty, przedstawiciele władz wojewódzkich, powiatowych i lokalnych.

Podczas konferencji naukowej ogłoszono następujące referaty: mgr Adam Bałuża - antropolog etnografii „Aktualny stan rzemiosła kurpiowskiego”; mgr Bernard Kielak - etnograf, badacz Kurpiowszczyzny „Obrzędowość Kurpiów związana ze Inem”; mgr Maria Samsel, dyr. Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce, „Tradycyjne rzemiosło i jego miejsce w zjednoczonej Europie na przykładzie Kurpiowszczyzny”.

Ponadto Czesława Kaczyńska - prezes Stowarzyszenia Twórców Ludowych Oddział w Ostrołęce przedstawiła działania dotyczące organizowanych warsztatów pn. „Ginące zawody”, które odbywają się co roku w Zagrodzie Kurpiowskiej w Kadzidle, a Marianna Stańkiewicz, Czesława Plińska i Tadeusz Bienkowski, twórcy ludowi zrzeszeni w Stowarzyszeniu Twórców Ludowych zaprezentowali licznie zebranej młodzieży poszczególne fazy

obróbki lnu, tj. czaganie, suszenie, tarcie, klepanie, czesanie i przedzenie.

Tematyką konferencji naukowej, która stanowiła kontynuację tematyki poprzedniej sesji poświęconej obróbce lnu, stała się sesja poświęcona tematyce stroju ludowego, która odbyła się 26 października 2006 r..

Wygłoszone zostały wówczas następujące referaty: mgr Bernard Kielak „Zarys historyczny kurpiowskiego stroju ludowego”; mgr Adam Bałuża „Zdobnictwo stroju ludowego”; mgr Katarzyna Mróz „Trendy czy passe? Czyli o współczesnej kondycji stroju ludowego na Kurpiach”.

W pokazie etnograficznym zorganizowanym podczas konferencji aktywnie uczestniczyła młodzież szkolna. Przędzenia lnu na kolowrotku uczyła mieszkanka wsi Durlasy - Justyna Mrozek; motania nici na talkę - Aleksandra Sęk z Lelisa; zwijania nici z wijków na szpulki - Halina Parzych z Lelisa oraz tkania na krosnach - Czesława Lewandowska - twórczyni ludowa z Ostrołęki.

Następną konferencję poświęciliśmy tematowi „**Kowalstwo na Kurpiach dawniej i dziś**”

Referaty o roli kowalstwa w przeobrażeniach kultury ludowej wygłosili zaproszeni naukowcy: mgr Katarzyna Mróz „Kowalstwo na Kurpiach dawniej i dziś”, prof. dr hab. Barbara Falińska „Nazewnictwo w kowalstwie”.

Poprzez tę konferencję przybliżyliśmy jedno z rzemiosł występujących powszechnie na Kurpiach i podjęliśmy próbę opisanego jej roli w przeobrażeniach kultury ludowej na terenie Kurpiowskiej Puszczy Zielonej. Podczas konferencji zaprezentowano warsztat kowalski oraz sposób wykonywania przedmiotów z żelaza. Imprezie towarzyszyła wystawa i kiermasz sztuki ludowej, degustacja potraw regionalnych oraz zabawa ludowa.

Kolejnym wydarzeniem była konferencja nt. „**Językowy obraz kultury Kurpiów w XX wieku**”, która odbyła się 22 kwietnia 2010 r. w Gminnym Ośrodku Kulturalno-Oświatowym w Lelisie pod kierunkiem prof. dr hab. Barbary Falińskiej. Pani prof. Barbara Falińska w swym wystąpieniu podkreśliła jak ważne jest zachowanie gwary - języka naszych przodków.

Następna konferencja pt. „**Pożywienie Kurpiów dawniej i dziś**”, odbyła się w dniu 25 listopada 2010r. Referaty wygłosili: prof. dr hab. Barbara Falińska, prof. dr hab. Józefa Bałachowicz z Akademii Pedagogiki Specjalnej oraz dyrektor GOK-O - mgr Anna Ogniewska. Wystąpienie dyrektor wzbogacane prezentacją dawnych naczyń i urządzeń gospodarstwa domowego, nagraniem wypowiedzi teściów A. Ogniewskiej (73, 79 lat) na temat pożywienia w ich dzieciństwie i młodości, a także degustacją potraw przyrządzonych dokładnie według starych przepisów. Uczestniczące w konferencji dzieci zebrały także przepisy i wspomnienia od swoich dziadków i rodziców.

Będziemy nadal bronić przed zaginięciem oraz zapomnieniem wielu wartości naszej ziemi i szukać klucza do odróżnienia tego co ogólne i tego co odrębne w kulturze regionu i przekazywać następnym pokoleniom.

Anna Ogniewska
Fot. archiwum GOK-O

Fragmenty referatu wygłoszonego w trakcie konferencji naukowej „Językowy obraz Suwałszczyzny przyroda i rolnictwo”, która odbyła się 20 czerwca w Suwałkach. W trakcie prezentacji referatu pieśni kurpiowskie wykonała białym głosem Mariola Ogniewska, studentka Uniwersytetu Warszawskiego, a muzykę instrumentalną Kurpiów zaprezentował Jan Kania.

Dożynkowe laury LZS

Tradycyjnie już w trakcie dożynkowych obchodów w Lelisie dokonano podsumowania letnich turniejów piłkarskich LZS. Tegoroczne zmagania ligi gminnej LZS trwały 6 tygodni a mecze rozgrywane na boisku przy SP w Nasiadkach. Rozegrano 28 meczów, w trakcie których padło 144 bramki.

- Trzeba powiedzieć, że drużyny podchodziły bardzo solidnie do udziału w naszej lidze. Wszystkie mecze odbywały się w terminie, odnotowaliśmy bardzo mało walkowerów, a zawodnicy często występowali w strojach ufundowanych przez sponsorów i sołectwa – powiedział nam Dariusz Mróz, przewodniczący Rady Gminnej LZS.

Po tak solidnie rozegranym ligowym cyklu spotkań można było z dumą odbierać nagrody na dożynkowej scenie. Nagrody wręczyli Jan Mrozek, przewodniczący Rady Gminy, Halina Gontarzewska, sekretarz Gminy oraz Stefan Prusik, gospodarz dożynek reprezentujący wójta Stanisława Subdę oraz radny i działacz LZS Stanisław Szczepanek.

Puchary i nagrody rzeczowe odebrali kapitanowi drużyn, które zajęły kolejno miejsca: 1. Długi Kąt, 2. Nasiadki-Szafarczyska, 3. Łęg Przedmiejski – juniorzy, 4. Obierwia, 5. Lelis – juniorzy, 6. Siemnocha, 7. Łodziska, 8. Dąbrówka.

Na tej samej scenie wręczono także nagrody dla najlepszych drużyn, które zmagaly się w

turnieju piłki nożnej o Puchar Wójta Gminy i Przewodniczącego Rady Gminy. Turniej odbył się 14 sierpnia na boisku „Orlik” w Łęgu Przedmiejskim. Mecze były bardzo zacięte, a w rozegranych 16 spotkaniach zawodnicy strzelili 85 bramek. Zwyciężyli piłkarze drużyny opartej o zawodników B-klasy z Łęgu

Przedmiejskiego. Na drugim miejscu uplasowała się drużyna z Olszewki, a na trzecim Nasiadki. Dalsze miejsca zajęli kolejno piłkarze z Siemnochy, Obierwi, Długiego Kątu – juniorzy, Łęgu Przedmiejskiego – juniorzy i Lelisa – juniorzy.

Tekst i fot. Antoni Kustusz

V Ogólnopolski Turniej w Ringo LUKS „Kurpiowski Jantar”10 września 2011 roku

Miejsce zawodów: Boisko LZS w Szafarczyskach gm. Lelis

1. Cel imprezy: upowszechnianie sportu wiejskiego na poziomie ogólnopolskim, zdobycie doświadczeń przez dzieci i młodzież wiejską, udział reprezentantów środowiska wiejskiego powiatu ostrołęckiego w zawodach ogólnopolskich. Konfrontacja z zawodnikami z wiodących polskich ośrodków ringo, popularyzacja gry w powiecie ostrołęckim, promocja regionu kurpiowskiego.

2. Organizator turnieju: Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Nasiadki” przy wsparciu finansowym w formie powierzenia wykonania zadania przez: **ZARZĄD WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO STAROSTWO POWIATOWE**

3. Współorganizatorzy: Polskie Towarzystwo Ringo, Wójt Gminy Lelis, Sołectwo w Szafarczyskach, Szkoła Podstawowa w Nasiadkach.

4. Fundatorzy nagród: Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Starostwo Powiatowe w Ostrołęce, Mazowieckie Zrzeszenie LZS, Ludowe Zespoły Sportowe w Lelisie, LUKS „Nasiadki”.

Regulamin turnieju:

1. W zawodach uczestniczyć mogą reprezentacje szkół i LUKS z terenu powiatu ostrołęckiego oraz zaproszone ekipy zrzeszone w Polskim Towarzystwie Ringo. Każda ekipa zgłasza do 4 zawodników

w każdej kategorii wiekowej. Zawodnik może startować w jednej kategorii indywidualnej i jednej drużynowej.

2. Zgłoszenia: 30.08.-07.09.2011.

tel/ fax: 0 29 761 10 28- sekretariat SP w Nasiadkach, tel: 602 55 33 83, Sylwia Smilgin-Kamińska lub sp.nasiadki@interia.pl, luks.nasiadki@interia.pl

3. Nagrody: w grach singlowych i drużynowych dla zdobywców trzech pierwszych miejsc przewidziane są medale, nagrody rzeczowe oraz dyplomy; dla zwycięzców – puchary. Sędzia główny wybierze najlepszego zawodnika i najlepszą zawodniczkę turnieju, którzy otrzymają nagrody specjalne.

4. Przepisy. Zawody odbędą się zgodnie z przepisami Międzynarodo-

wej Federacji Ringo. System rozgrywek ustala sędzia główny w zależności od ilości zgłoszeń.

5. Ekipy przyjezdne mają zapewniony nocleg i wyżywienie od kolacji 9 września do śniadania 11 września. Kierownicy ustalają ilość miejsc z organizatorem imprezy.

6. UWAGA: ORGANIZATOR NIE ZAPEWNIĄ KÓŁEK DO ROZGRZEWKI.

Program zawodów:

09.09.2011 - do godz.20.00 przyjazd ekip przyjezdnych, zakwaterowanie w Zagrodzie Leśnej w Łęgu Starościńskim, ognisko integracyjne zawodników LUKS „Nasiadki” oraz ekip przyjezdnych, odprawa techniczna.

10.09.2011 - do godz. 9.30- zamknięcie listy startowej uczestników zawodów;

10.00 - Otwarcie turnieju

10.15 - 13.30 gry indywidualne

• żaczki i żacy- do lat 10,

• młodziczki i młodzicy-do lat 13,

• kadetki i kadeci-do lat 16,

• juniorki i juniorzy- do lat 19. (liczy się rok urodzenia)

12.00 - 12.30 – przyjmowanie zgłoszeń do turnieju w kategoriach drużynowych:

• trójki mieszane do lat do 10 lat;

• trójki mieszane do lat do 13 lat;

• dwójki szkolne dziewcząt do 16 lat;

• dwójki szkolne chłopców do 16 lat;

• dwójki mieszane do lat 19.

godz. 13.00 – rozpoczęcie gier drużynowych

około godz. 15.30 – rozdanie nagród i zakończenie zawodów.

11.09.2010.- wyjazd ekip przyjezdnych

Turniej współfinansowany jest ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego

INFORMACJE

GOK-O informuje i zaprasza...

11 września, godz. 10.00, Dąbrówka, pl. Jana Pawła II przy kościele parafialnym p.w. św. Anny - VII Przegląd Piosenki Pielgrzymkowej i powitanie pielgrzymów w miejscu „Gdzie barć cudowna stała”,

24 września, godz. 9.00, teren wokół stadionu w Lelisie – Jesienne Biegi Przelajowe,

25 września, godz. 14.00, stadion LZS w Szafarczyskach – Święto Pieczonego Ziemniaka i mecz Żonaci – Kawalerowie.

2 października, godz. 13.00, sala widowiskowa GOK-O – XV, Jubileuszowy Regionalny Przegląd Harmonistów i Skrzypków Ludowych „Kurpiowskie Granie”.

Urząd Gminy przypomina...

1. Terminy płatności podatku rolnego, leśnego i od nieruchomości:
III rata do 15 września 2011 r.

IV rata do 15 listopada 2011 r.

W/w podatki są płatne u sołtysa (w wyznaczonym terminie), w kasie lub na konto Urzędu Gminy (Nr konta: 05892200090000061920000010)

2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Lelisie DZIAŁ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH I ALIMENTACYJNYCH przypomina, iż zgodnie z wydanymi decyzjami, wypłata świadczeń rodzinnych następuje zawsze **od 26-go do 30-go dnia każdego miesiąca**.

Urząd Gminy informuje...

1. Jeszcze do listopada 2011 r. w każdy pierwszy i trzeci czwartek miesiąca w godzinach od 9.00 do 15.00 w punkcie zbiorczym znajdującym się na gminnym składowisku odpadów w Gibalce będą przyjmowane nieodpłatnie następujące rodzaje odpadów:

- zużyte opony,
- meble, w tym również wersalki,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, ale sprzęt niekompletny nie będzie przyjmowany,
- złom metalowy,

- odpady niebezpieczne.

2. Zużyty olej silnikowy można przekazać nieodpłatnie do punktu zorganizowanego przy stacji paliw w Lelisie prowadzonej przez Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „MAR – POL”.

3. W sprawie utylizacji folii po sianokiszonce należy kontaktować się z Janem Wołoszem ze Szwendrowego Mostu, który zajmuje się, między innymi, zbiórką folii. Telefony kontaktowe do J. Wołosza: 29/760-52-46, kom. 605 765 496.

B-klasa:

nowy sezon rozpoczęty

Tegoroczne rozgrywki piłkarskiej B-klasy w grupie ostrołęckiej będą trwały bardzo krótko, a to z powodu słabej obsady na tym szczeblu rozgrywek. Nasi piłkarze z LUKS Łęg Przedmiejski muszą ponadto jeszcze w trakcie jesiennych spotkań poradzić sobie z brakiem stadionu. Jak nam powiedział kierownik drużyny Witold Kwiatkowski mecze, które LUKS ma do rozegrania u siebie będą rozgrywane na sztucznym boisku MOSiR Ostrołęka przy stadionie na ul. Witosza, a jeden z nich, z drużyną Jantar Parciaki zostanie rozegrany zamiast u nas, to na boisku drużyny z Parciak. Szczegóły na stronie klubowej <http://lzsleg.futbolowo.pl>. Tak więc po tych wstępnych uzgodnieniach terminarz jesiennego rundy rozgrywek B-klasy przedstawia się następująco:

I kolejka, 4 września

WKS Mystkówiec - Krzysiak Krzynowłoga Mała

LUKS Łęg Przedmiejski - GUKS Krasnosielec, godz. 14.00

Świt Baranowo - Huragan Lipniki

Orz Goworowo - Jantar Parciaki

II kolejka, 11 września

Krzysiak - Jantar Parciaki

Huragan Lipniki - Orz Goworowo

GUKS Krasnosielec - Świt Baranowo

WKS Mystkówiec - LUKS Łęg Przedmiejski, godz. 14.00

III kolejka, 18 września

LUKS Łęg Przedmiejski - Krzysiak Krzynowłoga, godz. 12.00

Świt Baranowo - WKS Mystkówiec

Orz Goworowo - GUKS Krasnosielec

Jantar Parciaki - Huragan Lipniki

IV kolejka, 25 września

Krzysiak Krzynowłoga - Huragan Lipniki

GUKS Krasnosielec - Jantar Parciaki

WKS Mystkówiec - Orz Goworowo

LUKS Łęg Przedmiejski - Świt Baranowo, godz. 14.00

V kolejka, 2 października

Świt Baranowo - Krzysiak Krzynowłoga

Orz Goworowo - LUKS Łęg Przedmiejski, godz. 14.00

Jantar Parciaki - WKS Mystkówiec

Huragan Lipniki - GUKS Krasnosielec

VI kolejka, 9 października

Krzysiak Krzynowłoga - GUKS Krasnosielec

WKS Mystkówiec - Huragan Lipniki

LUKS Łęg Przedmiejski - Jantar Parciaki, godz. 14.00 (w Jednorozcu)

Świt Baranowo - Orz Goworowo

VII kolejka, 16 października

Orz Goworowo - Krzysiak Krzynowłoga

Jantar Parciaki - Świt Baranowo

Huragan Lipniki - LUKS Łęg Przedmiejski, godz. 14.00

GUKS Krasnosielec - WKS Mystkówiec

GOK-O odnowiony

Po remoncie podestów i elewacji, a także odnowieniu sali widowiskowej lełiski Gminny Ośrodek Kulturalno-Oświatowy nabrął nowego blasku. (ak)

Fot. Antoni Kustusz

